

Nom: _____

Data: _____

L'evolució de l'home

QUINS SÓN ELS TRETS PRINCIPALS DEL PROCÉS EVOLUTIU?

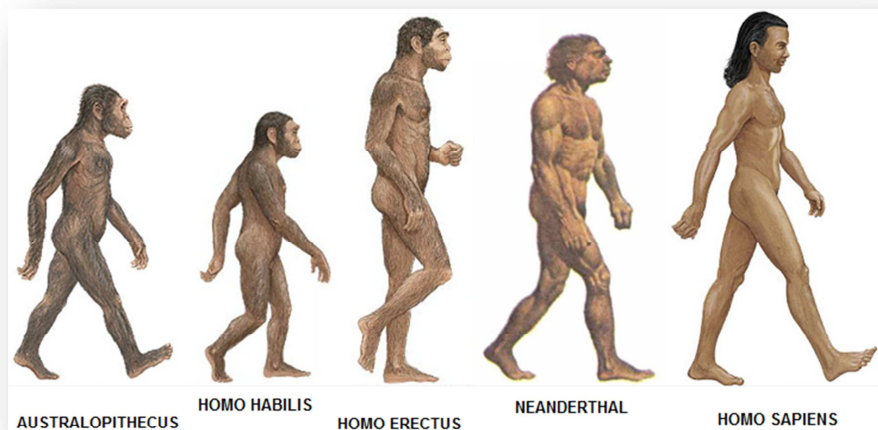
Els científics consideren que l'ésser humà actual descendeix dels **homínids**, i aquests, juntament amb els ximpanzés i els gorilles, d'un avantpassat comú.

Els homínids tenien les característiques següents:

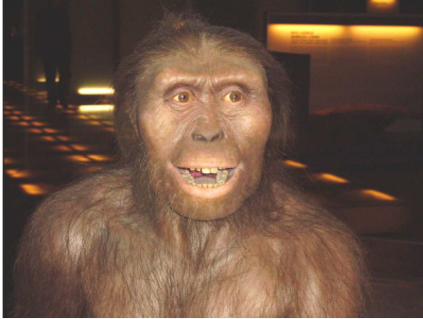
1. Caminaven en *posició erecta*, a diferència dels seus avantpassats. L'adopció del **bipedisme** va tenir unes conseqüències fonamentals per als homínids:

- ✦ **Va ampliar el camp de visió**, perquè els ulls eren més amunt; això va facilitar la defensa i la recerca de preses.
- ✦ **Va alliberar les mans i els braços** de la funció locomotora, per la qual cosa es van començar a aplicar en la construcció d'instruments.
- ✦ Va canviar la posició de la columna respecte del crani, la qual cosa va facilitar un **augment de la capacitat cranial**.
- ✦ Es van poder comunicar per gestos.
- ✦ Van ser capaços de **construir instruments**.

2. Els homínids van aparèixer a l'Àfrica, concretament a la zona de Rift Valley i, des d'allà, es van estendre per l'Àsia i Europa. Posteriorment van arribar a Amèrica i Oceania.

AUSTRALOPITECS (*AUSTRALOPITHECUS*)

Característiques principals

És l'homínid del que hi ha més fòssils i restes.

Si bé dins del grup existeixen moltes variants, es pot dir que es tracta d'éssers d'aspecte molt primitiu en els quals es barregen els caràcters humans i els simiescos.

Eren petits i prims, amb una alçada entre **1,20 i 1,40** metres i amb un pes entre **45 i 60Kg**. Caminaven drets (bípedes) i eren molt bons trepadors.

Capacitat craniana: **550 cm³**

Període

Uns dels exemplars més antics d'australopitecs apareguts recentment a Etiòpia es remunten a fa 4.000.000 d'anys i s'accepta per als més moderns una antiguitat de 500.000 anys.

On i com vivia

Vivien a la **sabana africana** en petits grups dominats per uns pocs mascles emparentats i un grup més nombrós de femelles.

Molta de la seva activitat es desenvolupava als arbres (recol·lectant, dormint, jugant, ...).

No només menjaven fulles i fruits. Eren **omnívors** i, probablement, **carronyaires**.

Nom: _____

Data: _____

HOMO HABILIS

Característiques principals

Tenien un aspecte més humà que els australopitecs.

El crani era més arrodonit, les dents eren grans i fortes. Podien dir “paraules”.

Tenien els dits de les mans i dels peus corbats i això vol dir que encara s’estaven molt de temps als arbres tot i que també eren bípedes.

La seva alçada mitja era d’un **1,30** metres i el seu pes era d’uns **40** Kg. Aproximadament.

Capacitat craniana: **700 cm³**

Període

Des dels 2.500.000 anys fins els 1.600.000 anys.

On i com vivia

Vivia a la **sabana africana** i van començar a emprar la pedra per construir diferents estris. Com el seu nom indica (“home hàbil”) feien moltes eines de pedra (lítiques) que, entre altres coses els va permetre canviar els seus hàbits alimentaris incorporant tubercles i podent caçar en grup animals herbívors.

El fet de ser caçador i recol·lector l’obligava a seguir les migracions dels animals i buscar els moments per recollir els fruits segons la temporada i, per aquesta raó, **eren nòmades**.

HOMO ERECTUS

Característiques principals

Eren molt forts i amb una alçada mitja similar a l'home actual (aprox. **1,80** metres).

La seva columna era totalment recta i això vol dir que eren completament bípedes.

Els seus trets més importants eren uns grans arcs supraciliars amb uns ulls grans, una mandíbula molt robusta però poc prominent i amb dents petites molt semblants a les de l'home actual (*homo sapiens*).

Capacitat craniana: **1.000 cm³**

Període

Des dels 1.800.000 anys fins els 300.000 anys.

On i com vivia

Tot i que vivia al continent africà, va ser **el primer homínid** que va sortir de l'Àfrica i va poblar Europa i Àsia.

Vivien en grups d'uns 20 a 30 individus i tenien contacte amb altres grups de la mateixa àrea ja que els hi era necessari per:

- Caçar grans animals (elefants, hipopòtams, ...).
- Establir lligams matrimonials.
- Intercanvi d'aliments recol·lectats.

Tanmateix, també eren carronyaires.

A les zones tropicals vivien a l'aire lliure i a altres zones més fredes utilitzaven les coves naturals sent els primer homínids que diferenciaven les estàncies en diferents "habitacions" depenent de l'ús que se'n feia.

Són els **primers que dominen el foc** i construïen diferents estris més elaborats que els seus antecessors: destrals, pedres tallants, diferents ganivets, ...

Nom: _____

Data: _____

NEANDERTHAL

Característiques principals

Eren baixos (**1,50** metres) però, al mateix temps, eren una espècie molt robusta amb la pelvis ampla i les extremitats curtes i fortes.

Els arcs supraciliars eren molt marcats i ressaltaven sota una front baixa i inclinada. El seu crani era allargat i ampli amb un nas ample d'aletes prominents. Probablement tenien bon olfacte.

La mandíbula tampoc tenia mentó.

Capacitat craniana: **1.500 cm³**

Període

Des dels 150.000 anys fins els 30.000 anys.

On i com vivia

Vivien al continent europeu.

Una capacitat cranial més gran no sempre indica una major intel·ligència ja que pot ser deguda a les necessitats d'un cos més gran o, com en el cas dels Neanderthals, una adaptació a la vida en un ambient més fred.

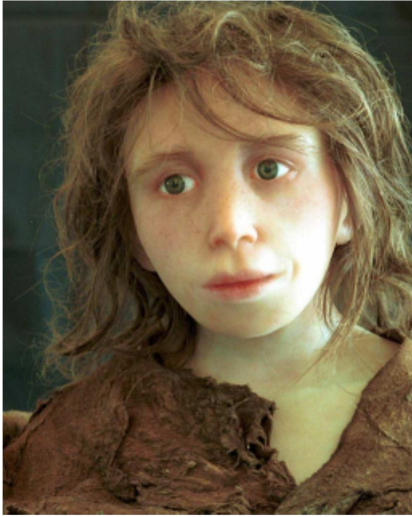
Caçaven, pescaven i recollien fruits.

Formaven **grups socials organitzats**, d'uns 30 membres tots ells emparentats (**clan**). Dominaven el foc i **fabricaven eines rústiques** amb pedres (lítiques) o també amb ossos.

S'han trobat proves que **enterraven als seus morts** fet que denota les primeres creences religioses.

Les seves característiques principals indiquen que van ser una espècie molt **ben adaptada al fred** ja que van coincidir amb la darrera glaciació.

HOMO SAPIENS

Característiques principals

Els fòssils humans més moderns que es coneixen presenten unes característiques físiques pràcticament idèntiques a les de l'home actual.

L'alçada mitja és de **1,75** metres amb un pes mitjà de **75 Kg**.

Se'ls diferencia en diverses branques o races (Cromanyó, Grimaldi, Chancelade, ...) però totes han estat sempre incloses dins l'actual grup humà: l'anomenat pels naturalistes **Homo**

sapiens sapiens.

Els essers humans com els coneixem avui es van originar a l'Àfrica fa uns 300.000 anys en ple Paleolític mitjà.

En uns pocs milers d'anys, els Homo Sapiens **es van escampar per tots i cadascun dels continents i illes**. Eren uns caçadors especialitzats i es van adaptar amb eficàcia al medi ambient.

Fa uns 35.000 anys (en el Paleolític superior) van començar a manifestar la **seva superioritat cultural** envers els altres homínids provocant la **desaparició** dels **Neanderthals** a Europa i de l'**Homo Erectus** a l'Àsia degut en gran mesura a ser una espècie millor adaptada.

Capacitat craniana: **1.350 cm³**

Període

Des dels 300.000 anys fins l'actualitat.

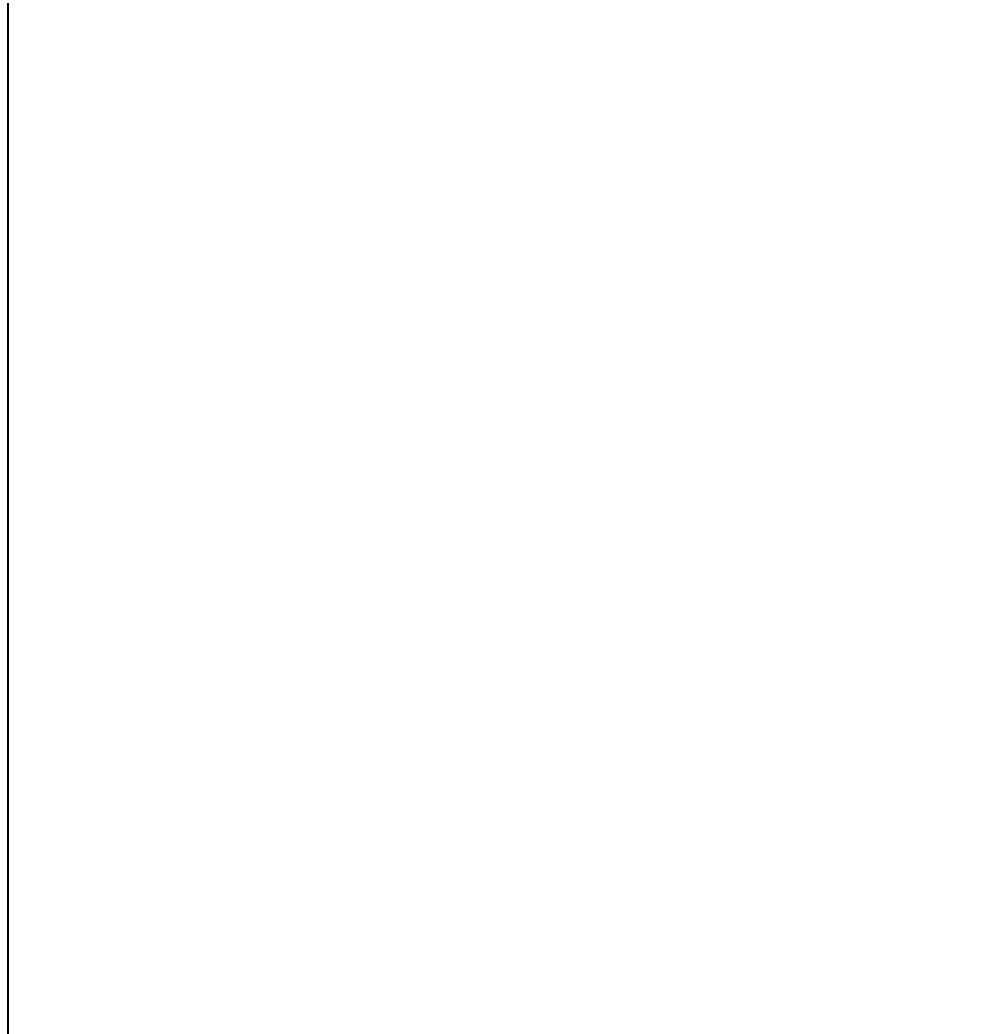
Nom: _____

Data: _____

ACTIVITATS

1. Dibuixa un gràfic on indiquis la capacitat cranial de cadascun dels homes de la Prehistòria. Col·loca a l'eix horitzontal (x) els noms i a l'eix vertical (y) els cm^3

2. Dibuixa un gràfic on indiquis l'alçada de cadascuns dels homes de la Prehistòria. Col·loca a l'eix horitzontal (x) els noms i a l'eix vertical (y) l'alçada en centímetres.

